

Møtedato: 30. august 2023
Vår ref.:
2023/7-96

Saksbehandler:
Knudsen

Dato:
23.8.2023

Styresak 100–2023/4

Spørsmål besvart i Stortinget: Regelverket for pasientreiser

Formål

I denne saken orienteres styret om spørsmål besvart i Stortinget med relevans for foretaksgruppa Helse Nord.

Innledning

Helse- og omsorgsministeren har skriftlig til Stortinget besvart spørsmål om regelverket for pasientreiser. Spørsmålet er stilt av Irene Ojala (Pasientfokus) og besvart 8. august.

Spørsmål

Ser helse- og omsorgsministeren behov for forbedringer av Pasientreiseforskriften eller Pasientreiser HF's og Pasientreiser Finnmarkssykehusets praksis i møte med pasienter fra Finnmark som har lange reiseavstander til behandlingssted, eller mener statsråden at dagens praksis er god nok og utgjør et forsvarlig tilbud?

Begrunnelse

Ifølge artikler i iFinnmark i juli opplever pasienter i Finnmark et dårligere tilbud fra Pasientreiser.

En pasient møter etter Pasientreisers mening ikke kriteriene for å ha en medisinsk grunn for reise, og får dermed ikke tilbud om drosje til oppsatt time på DPS Karasjok. Dermed må pasienten bruke over 60 timer hjemmefra og tilbringe to netter på hotell for å møte til en behandlingstime. Dette påfører pasienten en stor psykisk og fysisk belastning, i tillegg til arbeidsfravær og ekstra utgifter.

En annen pasient forteller at Pasientreiser har endret praksis fra henting med drosje på Mehamn flyplass de dagene det ikke går buss, til tilbud om overnatting på hotell i Mehamn, selv om det totalt sett gir høyere kostnader. En annen pasient får dekket drosje til flyplassen, men ikke tilbake.

Dette oppleves som at staten gjør det vanskelig å bo på et lite sted i distriktet, og at de som bor i distriktene ikke kan komme seg til nødvendig helsetjeneste på en verdig måte. Det er vanskeligere å være kronisk syk nå, med den endrede praksisen fra Pasientreisers side.

Svar

Ingvild Kjerkol: Finnmark er et stort fylke med et areal som samsvarer i størrelse med Danmark. Fra mange kommuner er det lang reisevei til nærmeste behandlingssted. Dette kan gi lange og utfordrende reiser for pasientene, og noen ganger er overnatting nødvendig.

Pasientreiser er en rettighet som er regulert i pasientreiseforskriften. Tilrettelegging av reise kan skje enten på medisinsk eller trafikalt grunnlag. Det er kun behandler som kan ta avgjørelsen om en pasient har behov for tilrettelagt transport på medisinsk grunnlag, jf. pasientreiseforskriften § 22 pkt. b. Pasientreisekontorene i helseforetakene har ingen myndighet til å avgjøre rettighet til tilrettelagt transportbehov på medisinske grunnlag. I den type saker som stortingsrepresentanten tar opp vil det være viktig at pasienten og dens pårørende etablerer en god dialog med behandler på legekantor og sykehus slik at man får vurdert behovet for bruk av bil eller tilrettelagt transport. Pasientreiser HF har de siste årene jobbet frem en ny veileder for helsepersonell som rekvirerer pasientreiser. Veilederen skal hjelpe behandlerne med vurdering av behov for tilrettelegging av pasientreiser og gjennom dette bidra til mer ensartet praksis.

Pasientreiseforskriften § 22 pkt. c omhandler tilrettelegging på trafikalt grunnlag og stadfester at pasienten har rett til å få dekket nødvendige dokumenterte utgifter til drosje hvis pasientreisekontor eller annen som har fått myndighet til det, attesterer at manglende rutegående transporttilbud gjør det nødvendig å bruke drosje eller bil. Der det er rutegående transport tilgjengelig, vil det ikke bli tilbudt drosje på trafikalt grunnlag.

Dersom pasienter ønsker informasjon om regelverk, praktisk tilrettelegging og registrering av refusjonskrav ligger dette på helsenorge.no. Man kan også ringe 05515 og få hjelp. Pasientreiser HF, pasientreisekontorene og brukerrepresentanter har i flere år arbeidet med utvikling av veiledning og systemer for å skape en dialog med pasientene som fungerer best mulig. Flere brukerundersøkelser har vist at man har lykket med dette.

Helsedirektoratet har gjennomført en evaluering av pasientreisereguleringen på oppdrag fra Helse- og omsorgsdepartementet. Evalueringen viser flere forbedringspunkter og det foreslås flere endringer som skal bidra til å gjøre regelverket lettere å forstå og praktisere. Departementet arbeider med et høringsnotat med forslag til endringer i pasientreiseforskriften for å følge opp innspillene i rapporten. Det tas sikte på å sende ut høringsnotatet til høsten.

Kapasitetsproblemer hos drosjenæringen er en kjent utfordring nasjonalt. Finnmark er spesielt rammet av denne utfordringen, og har ikke drosje tilgjengelig i flere kommuner. Dette betyr at Finnmarkssykehuset HF må utnytte tilgjengelig drosjekapasitet på en måte som innfrir de medisinske behovene først, og deretter de trafikale behovene. Det kan også nevnes at Helse Nord RHF og Finnmarkssykehuset HF har løpende kontakt med fylkeskommunene for innspill til rutegående transport til lands, til vanns og i luften.

For meg er det viktig at pasienter som har behov for å reise med bil eller å få tilrettelagt transport i forbindelse med helsetjenester, skal ivaretas av pasientreisekontoret og behandler på sykehus eller legekantor i samsvar med regelverket. Jeg mener dette er

mulig å få til gjennom et godt og tydelig regelverk og brukervennlige og gode veiledninger.

Avslutningsvis vil jeg peke på at pasienter og deres pårørende har anledning til å klage på vedtak fattet av det lokale pasientreisekontoret dersom de er uenige. Statsforvalteren er klageorgan for vedtak og kan vurdere både rettslige og faktiske forhold som legges til grunn for avgjørelsen.